

Název: Vplyv efektívneho korporátneho zdanenia na daňovú konkurenciu

Autor: Ing. Alena ANDREJOVSKÁ, PhD.

1.

Stanovení cíle a míra jeho splnění

V posledním období, zejména po nástupu Pierre Moscoviciho do funkce komisaře pro hospodářské a měnové záležitosti, daně a celní unii v Evropské komisi se zdá, že se opět začíná napínat pozornost daňové politiky EU směrem ke korporátnímu zdanění. Důvodem pro toto tvrzení je jednak detailní rozpracování vlastního ambiciózního projektu CCCTB¹, jednak přihlášení se k iniciativě OECD a jejímu programu BEPS², který Evropská komise vzala za své a dále na něm intenzivně pracuje. Je pravděpodobné, že po víceméně ne příliš úspěšných snahách o omezování daňových úniků u DPH nalézá pro tuto činnost Evropská komise více pochopení

a konsensu u členských států právě v oblasti korporátních daní.

Problematika korporátních daní je také zajímavá kontroverzemi členských států³ na velikost skutečného (efektivního) zdanění, které se samozřejmě liší - díky konstrukci daně - od statutární (nominální) výše daně.

Z výše uvedeného vyplývá, že jakékoliv práce na téma zdanění firem jsou vítané a přínosné, zvláště když obsahují kvalitní a zevrubné deskripce předmětné problematiky. Tato konstatace se plně týká i oponovaného habilitačního textu.

Objekt výzkumu a přístup k jeho zpracování plně zapadá do oboru „Financie, bankovníctvo

a investovanie“, ve kterém je práce předkládána.

Hlavním cílem práce je „...analyzovat, zhodnotit a potvrdit alebo vyvrátit existenciu rozdielov daňovej konkurencie z hľadiska starých a novo-pristupujúcich členských krajín, a v nadväznosti na to zhodnotit efektivitu korporátneho zdanenia prostredníctvom daňových sadzieb“⁴.

Dle mého názoru byly úkoly a cíle habilitační práce, které si autorka předeslala objasnit, splněny. K tomuto tvrzení mě vedou skutečnosti popsané v následujících částech oponentského posudku.

2.

Vhodnost použitých metod, metodologie, formální úprava

Autorka představuje metodiku práce a použité metody v části „Materiál a metodika“⁵.

¹ Viz https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/common-consolidated-corporate-tax-base-ccctb_en.

² Viz <http://www.oecd.org/ctp/beps/>.

³ Kritika „starých“ členských zemí (EU-15) vůči přistoupivším státům za „přetahování“ daňových základů.

⁴ Str. 49 habilitační práce.

⁵ Str. 50-58 habilitační práce.

Zvolená metodika práce je logická a odpovídá zvolenému jak pozitivnímu, tak normativnímu přístupu k ekonomickému zkoumání. Text má logickou teoreticko-aplikační linii, využívá obecných teoretických i empirických metod.

Autorka neuvádí, které obecné vědecké metody použila, nicméně je z textu patrné, že to byly především analýza, abstrakce, pokročilá deskripce, komparace a následná syntéza. Ze speciálních metod se práce opírá o metody, resp. metodiku založenou na (i) metodě výpočtu EATR a EMTR, (ii) metodě konstantních tržních podílů, (iii) metodě sazbové relace korporátní daně, (iv) shlukové analýze a (v) metodě regresivní analýzy. Dá se konstatovat, že právě široké pojetí zkoumané problematiky a použití pěti různých přístupů ke splnění cíle činí habilitační práci originálním textem.

Ke splnění cíle si také autorka stanovila čtyři hypotézy⁶, které verifikovala.

Za pozitivní také považují dlouhé dvanáctileté časové období zkoumání, v jehož důsledku mohou být dosažené závěry vcelku objektivní.

K formální stránce: Práce má šest kapitol, 153 stran vlastního textu⁷, obsahuje 30 tabulek,

21 obrázků a tři přílohy včetně výstupu z programu SAS⁸. Bohatý seznam použitých zdrojů (celkem 212 bibliografických záznamů⁹), většinou cizojazyčných, svědčí o sečtělosti a pečlivosti autorky. Práce je napsána s minimem nepřesností¹⁰

3.

Zhodnocení poznatkového zázemí

Teoretické zázemí habilitační práce představuje (kromě části „Úvod“) především druhá kapitola („Teoretický rozbor zvolené témy“¹¹) textu habilitační práce.

Autorka nejprve zařazuje primární pojem své práce, tj. efektivní korporátní daň do širších souvislostí a poté provádí rešerši relevantní literatury a dosavadních výzkumů v dané oblasti. Výsledný „background“ je kvalitní, zmiňuje prakticky všechny uznávané autory a studie (notoricky známé Stiglitz, Griffith, Zodrow, Sørensen, Devereux, Slemrod, aj., ale i méně známé práce Sinn, Necdóme, Mintz či Jiménez), což svědčí o pečlivé přípravě habilitantky. Oceňuji sumarizující tabulku 1¹², naopak v této části práce poněkud postrádám vlastní zhodnocení zmiňovaných studií¹³.

Otázka 1: Jak by ovlivnilo případné přijetí CCCTB difference mezi efektivní a statutární sazbou

korporátní daně¹⁴?

Otázka 2: Ke kterému pojetí daňové konkurence se přiklání habilitantka¹⁵?

⁶ V kvalifikačních pracích se hypotézy obvykle píše formou oznamovacích vět, nikoliv jako otázky.

⁷ Bez seznamu použité literatury a příloh.

⁸ Což je vhodným počinem, neboť recenzent samozřejmě nemá možnost kontrolovat správnost programových výstupů.

⁹ Str. 154-171 habilitační práce.

¹⁰ Např. ZWE namísto správného ZEW (str. 50) či někde uvádění Sorensen namísto správného Sørensen. Oponent však není rodilý mluvčí.

¹¹ Str. 18-48 habilitační práce.

¹² Str. 41 habilitační práce.

¹³ Případně okomentování obrázku 1 na str. 31 habilitační práce.

¹⁴ O projektu CCCTB mi v práci chybí zmínka (pro uvedení předmětu práce do širších souvislostí).

¹⁵ K předposlednímu odst. na str. 19 habilitační práce, kde autorka vymezuje a popisuje dva přístupy k daňové konkurenci.

4.

Aplikační přínosy práce

Empirická a aplikační část habilitační práce je obsažena v páté kapitole („Výsledky a diskusia“¹⁶) a také shrnuta v části „Záver“¹⁷.

Samotná pátá část práce se vyznačuje precizností prováděného výzkumu, resp. modelování s relevantními závěry, které jsou ilustrovány přehlednými tabulkami (především oceňuji tab. 6 a tab. 12) a obrázky. Autorčiny myšlenky mohou být využity i při praktické politice, resp. k dalším adekvátním bádáním v teoretické rovině.

Otázka 3: Proč autorka zkoumá i účetní odpisové sazby (nepostačovaly by jen daňové odpisy)¹⁸?

Otázka 4: Nakolik je obecně platná interakce mezi vládním dluhem a daňovými příjmy¹⁹?

Otázka 5: Nakolik může ovlivnit rozhodování investorů (tedy i efektivní daňovou sazbu) propojení osobní a korporátní daně²⁰?

5.

Vědecký přínos a originalita práce

Vědecký přínos práce a originalita je zřejmá, zejména použitím různých metod (viz bod 2. tohoto posudku) a metodiky ke zkoumanému problému. Jedná se o analyticko-syntetickou práci, která přináší nové poznatky. S části „Záver“ tak, jak ho formuluje autorka²¹, lze proto souhlasit.

6.

Závěrečné doporučení

Vzhledem k předešlému hodnocení v textu posudku jsem přesvědčen, že habilitační práce splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací. Doporučuji tedy, po úspěšně provedené přednášce a obhajobě práce,

navrhnout udělení vědecko-pedagogického titulu „docent“

Ing. Aleně Andrejovské, PhD.

v oboru 3.3.6 Finance, bankovníctvo a investovanie.

Ostrava 19/01/2017

prof. Ing. Jan Široký, CSc.

Katedra účetnictví a daní

Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava, Česká republika

kontakt: jan.siroky@vsb.cz

¹⁶ Str. 59-146 habilitační práce.

¹⁷ Str. 147-153 habilitační práce.

¹⁸ Ke str. 51 habilitační práce.

¹⁹ K poslednímu odst. na str. 151 habilitační práce.

²⁰ Je zřejmé, že zkoumání tohoto problému (integrace osobní a korporátní daně) by značně zkomplikovalo autorčino

bádání a asi překročilo únosný rozsah práce, nicméně trochu postrádám v diskuzní části zmínku o daňovém klínu

(„Tax Wedge“), resp. problematice dividendové politiky.

²¹ Str. 93-97 habilitační práce.